

Godišnje izvješće 2018.

2018. godina je bila vrlo dinamična i uspješna na svim razinama. Kako bismo postigli zacrtane ciljeve, bilo je potrebno raditi na lokalnoj, državnoj i međunarodnoj razini, što je bilo vrlo zahtjevno kako zbog ljudskih, tako i zbog financijskih potencijala.

Osnovne okosnice rada su bile dvije:

Zadruga ZEZ je 15.12.2017. godine potpisala Memorandum o razumijevanju i poslovnoj suradnji vezano za realizaciju projekta pod nazivom "Znanstveni edukativno-zabavni centar - ZEZ Centar" sa Krapinsko-zagorskom županijom, Gradom Donja Stubica i Zagorskom razvojnom agencijom d.o.o. Kroz ovaj memorandum dogovorena je dugoročna suradnja potpisnica na uspostavi ZEZ-a na području grada Donje Stubice u prostorima dvorca Stubički Golubovec (zgrada + pripadajući park). Objekt dvorca Stubički Golubovec zaštićeni je spomenik kulture.

Kroz 2018. godinu radilo se na pripremi idejnog projekta, prezentaciji projekta u javnosti te radu na namicanju sredstava kao i na uspostavi daljnjih strateških partnerstava. Otvorenje Centra očekuje se u 2022. godini. U međuvremenu, upravo kroz aktivnosti Udruge Profesor Baltazar i partnera, sustavno se radi na promociji projekta i širenju projekta na druge lokalne zajednice.

ZEZ Centar je osmišljen kao centralno mjesto uvezivanja različitih dionika iz lokalne zajednice: od obrazovnih institucija (škole, vrtići, sveučilišta), preko lokalnih udruga, do poslovnog sektora. U ZEZ centru provodit će se svakodnevne edukacije vezane uz popularizaciju znanosti. Stalni postav centra sastojat će se od sljedećih tematskih cjelina: matematika, fizika, kemija, biologija, priroda i društvo, moderne tehnologije, astronomija, 3D print, robotika, tehnički park i znanstveni park. Promjenjivi sadržaji sastojat će se od različitih tematskih hokus pokus laboratorija, gostovanja izložbi, radionica, obiteljskih radionica, igraonica radionica, kazališnih predstava i science show programa, tematskih događanja, npr. STEAM rođendanskih proslava, business okupljanja na temu povezivanja gospodarstva i znanosti i sl.

Kroz ovaj zajednički suradnički rad, uspostava ZEZ Centra predstavlja dobru osnovu za popularizaciju znanosti i edukaciju, kao i razvoj društvene potpore i ulaganja u znanost i tehnologiju, jačanje suradnje znanstvenih institucija i

gospodarstva, potporu poduzetništvu, poticanje većeg ulaganja privatnog sektora u razvoj i istraživanje, povećanje broja mladih ljudi koji odabiru studij ili rad u znanosti i tehnologiji, kao i shvaćanje da znanost i tehnologija čine vitalni dio kulturnog nasljeđa Republike Hrvatske te doprinose ekonomskom razvoju države i njenih stanovnika.

Kroz međusektorsku suradnju na polju razvoja i promocije STEAM-a ovim modelom stvaramo polugu razvoja lokalne zajednice kroz prizmu znanosti i tehnologije. Time pokazujemo kako je drugačiji razvoj u Hrvatskoj moguć - razvoj koji se temelji na uključivanju mladih, inovativnih i kreativnih osoba koje mogu upogoniti znanstveno-tehnološka postignuća za razvoj lokalne zajednice i zemlje. Daljnji cilj je osnivanje Znanstvenih edukativno-zabavnih (ZEZ) centara u lokalnim zajednicama u svrhu razvoja lokalne zajednice u tom smislu, ali i razvoja civilnog društva, gospodarstva i turizma.

Paralelno s razvojem modela u Krapinsko-zagorskoj županiji, udruga radi i na mapiranju mogućnosti prijenosa modela i na druge županije. Do sada je inicijalni interes za ovaj model pokazalo nekoliko županija te su s predstavnicima lokalnih vlasti održani inicijalni sastanci o mogućnosti uspostave lokalnih ZEZ centara u navedenim županijama.

Realizacijom ovog projekta (i njegovih „ekstenzija“ u drugim lokalnim zajednicama) ZEZ Centar postaje poluga razvoja lokalne zajednice u Republici Hrvatskoj i izravno doprinosi:

1. održivom razvoju (kroz ulaganja u znanost popularizaciju znanosti, te obnovom kulturne baštine na način da ju se vraća u funkciju javnog dobra),
2. unapređenju upravljanja i provođenja usluga i programa za građane (građani će dobiti jedinstveni sadržaj namijenjen svim generacijama),
3. korištenju obnovljivih izvora energije (infrastrukturalno ZEZ centar će promovirati ali i koristiti obnovljive izvore energije i kao takav će biti ogledni primjer lokalnoj zajednici o potencijalima prelaska na obnovljive izvore energije),
4. povećanju ekonomske samoodrživosti lokalnih zajednica, te društvenom i ekonomskom razvoju lokalnih zajednica (otvaranje jednog takvog centra veliki je potencijal za privlačenje novih investicija, otvaranje novih radnih mjesta, te stvara snažan kapital za kreiranje dodatnih razvojnih projekata).

Kroz ovaj model suradnje prepoznamo i sljedeće učinke (kako na lokalnu zajednicu, tako i na širu javnost, odnosno na RH):

FINANCIJSKI UČINCI - Grad Donja Stubica dobiva iznimno potentan projekt za razvoj lokalne zajednice. Također, ulaganje u znanost i obrazovanje nije trošak nego investicija, stvaranje nove vrijednosti prenamjenom devastiranog prostora, smanjenje troškova iz gradskog proračuna, te povećanje prihoda u lokalnom gradskom proračunu, kada projekt u potpunosti zaživi.

TURISTIČKI UČINCI - Hrvatsko zagorje dobiva novu turističku referentnu točku. Obogaćuje se ponuda kakve nema u krugu od 800 km, povećanje broja dolazaka iz turističkih i obrazovnih razloga te korištenje lika i djela Profesora Baltazara u promociji Hrvatske. U suradnji sa školama i sveučilištima, ojačava se prisutnost mladih ljudi u Županiji. Na nacionalnoj razini, RH se više profilira i kao moguća znanstvena turistička destinacija, tj. u mogućnosti je ponuditi i turistički sadržaj vezan za znanost.

KULTURNI UČINCI - kroz ovaj projekt radimo i na obnovi i revitalizaciji kulturne baštine Hrvatske. Prenamjena dvorca Golubovec ogledni je primjer kako se kulturna baština može prenamijeniti u suvremenu svrhu korištenja, a da se pri tome poštuju svi standardi očuvanja kulturne baštine.

OBRAZOVNI UČINCI - glavni cilj znanstvenog centra je poticanje interesa za edukaciju, znanost i cjeloživotno učenje. Kako u Hrvatskoj svjedočimo o doljevu stručnjaka iz područja popularizacije znanosti, ovaj cilj je od nacionalnog značaja. ZEZ centar će pružati niz stručnih edukacija iz područja STEAM-a, te centar ima potencijal obrazovnog rasadnika budućih generacija znanstvenika i znanstvenica.

GOSPODARSTVENI UČINCI - osim prihoda u turističkom smislu, ovakav centar povećava zaposlenost, kao i korištenje ostalih domaćih resursa (obrta i male tvrtke) potrebnih za funkcioniranje jednog takvog centra (proizvodnja i usluge), zapošljavanje mladih i starijih - ZEZ centar daje mogućnost zapošljavanja upravo tih skupina (uz studente i mlade znanstvenike tu su i osobe starije od 55 godina). Ovako zamišljen projekt ima snažan potencijal privlačenja investicija iz privatnog sektora - kroz sponzorstva, ali i izravna ulaganja u daljnji razvoj centra. Time lokalna vlast može općenito ponuditi i druge razvojne projekte unutar Županije za financiranje investitorima. Konačno, dugoročni gospodarstveni učinci bit će postignuti kroz ulaganje u istraživanje i razvojne projekte koji će se odvijati unutar ZEZ centra. Znanstvenici i inovatori će u

centru raditi na novim tehnologijama i projektima - spajanje znanosti i gospodarstva. Radi se o odličnom primjeru javno-privatnog partnerstva.

MARKETINŠKI UČINCI - ZEZ centar je više od projekta znanstvenog centra; ZEZ je postao sinonim za popularizaciju znanosti te, što je vrlo važno, kao takvog ga koristi cijela zajednica popularizatora znanosti, znanstvenika i studenata.

Na realizaciji projekta Znanstveni edukativno-zabavni centar ZEZ radilo se kroz cijelu godinu na svim razinama.

U 2018. Znanstveni piknik je održan od 25.-27.5.2018. na Jezeru Jarun u Zagrebu. Posjetilo ga je oko 20.000 posjetitelja. Na pikniku se nalazilo preko 100 edukacijskih pozicija na kojima se izmjenjivalo oko 500 edukatora. Stotinjak volontera je pomoglo oko tehničke realizacije piknika, u održavanju čistoće i reda na samom događaju i kao pripomoć edukatorima.

Ovo izdanje Znanstvenog piknika je tematski bilo posvećeno najavi i promociji uspostave ZEZ Centra u Donjoj Stubici. Organizatori Znanstvenog piknika su bili, kao i ranije, uz nositelja Udruge Profesor Baltazar, i Institut Ruđer Bošković i CARNET. Partneri na ovogodišnjem znanstvenom pikniku su bili Krapinsko-zagorska županija, Grad Donja Stubica i Zagorska razvojna agencija. Na samom pikniku prikazao se i zamišljeni arhitektonski model ZEZ Centra (adaptacija dvorca Stubički Golubovec). Osim promocije uspostave lokalnog ZEZ Centra u dvorcu Golubovec, Znanstveni piknik imao je i svoje redovne sadržaje vezane za popularizaciju znanosti. Realizacija Znanstvenog piknika je počela u siječnju 2018., a završila je 28.6.2018., dan nakon završetka manifestacije.

Nadalje, tijekom 2018. godine intenzivno smo se bavili i sljedećim temama:

Udruga održava intenzivnu suradnju s brojnim partnerima na međunarodnoj razini. Stalni je član sljedećih međunarodnih organizacija koje se bave popularizacijom znanosti i STEAM područja - ECSITE - Europska organizacija znanstvenih centara i muzeja; EUSEA - Europska mreža organizatora znanstvenih događanja na otvorenom; SWAFS - svjetski kongres znanstvenih centara i muzeja.

Udruga neprestano komunicira i s poslovnim sektorom – animiranje gospodarskih subjekata iz različitih poslovnih grana na sudjelovanje u razvoju ZEZ centra (povezivanje znanosti i gospodarstva). Posjeti, sastanci, prezentacije poslovnim subjektima kako bi im se zorno objasnilo što im, na dugi rok, donosi sudjelovanje u ovom projektu. Sponzoriranje projekta ZEZ centra im jamči vidljivost ne samo u razdoblju pripreme ZEZ centra, već i kutak unutar centra kad bude završen u kojem će, trajno ili povremeno, sponzorirati određeni izložbeni dio (ili uz pomoć izložka demonstrirati neki poslovni proces iz svoje industrije) i na taj način realizirati svoje poslovne interese.

Kontinuirani rad na međusektorskoj suradnji – nastavak dosadašnje odlične suradnje s Institutom Ruđer Bošković, Hrvatskom akademskom i istraživačkom mrežom (CARNET), Hrvatskom zajednicom tehničke kulture i neformalnom mrežom popularizatora znanosti koji su suorganizatori i/ili sudionici Znanstvenog piknika, te nastavak suradnje na razini pokroviteljstva s Gradom Zagrebom, Uredom Predsjednice Republike Hrvatske i Ministarstvom znanosti i obrazovanja.

U 2018. smo obilježili 50. godišnjicu nastanka animiranog serijala Profesor Baltazar. U suradnji s Muzejom za umjetnost i obrt, Profesor Baltazar je bio dio izložbe „Šezdesete u Hrvatskoj“ koja je trajala od travnja od kraja rujna 2018. Nadalje, također u sklopu obilježavanja godišnjice, Profesor Baltazar je bio specijalni gost Animafesta. U Muzeju za umjetnost i obrt je 30. lipnja 2018. održana svečana sjednica povodom obilježavanja velike godišnjice, a za govornicom su se redali brojni ugledni govornici (Vinko Brešan, Jelena Pavičić Vukičević, Danijel Šuljić, Renata Brkić, Daniel Rafaelić).

U svibnju je izdana jubilara poštanska marka povodom 50. godišnjice nastanka animiranog serijala Profesor Baltazar, a u travnju 2019. ta je marka prema glasovima glasača na natječaju Hrvatske pošte zauzela treće mjesto na popisu najljepših maraka u 2018. godini.

U rujnu su nači članovi zajedno s delegacijom iz Krapinsko-zagorske županije otišli na studijsko putovanje u Varšavu, u znanstveni centar Kopernik kao pripremu za rad na programskom sadržaju ZEZ centra u Stubičkom Golubovcu. Nadalje, održava se kontinuirana suradnja s ciljem razmjene know-howai programskih sadržaja u oba pravca, te zbog vrijednih savjeta partnera koji je prije nas prošao kroz proces realizacije znanstvenog centra. Povratni posjet

delegacije iz Varšave dogodio se u rujnu kad su, između ostalog, predstavnici Kopernika posjetili i dvorac Stubički Golubovec, budući znanstveni centar.

Delegacija Zadruga ZEZ i Znanstvenog piknika u rujnu je sudjelovala na Beijing Science Festivalu u Pekingu, a na poziv strateškog partnera ZEZ-a BAST - Beijing Association of Science and Technology.

Tom je prigodom osnovana Pekinška globalna mreža znanstvenih festivala - Beijing Global Network of Science Festivals (BGNSF). Znanstveno-edukativni zabavni centar ZEZ i Znanstveni piknik su dva od dvadeset i jednog osnivača mreže. Ovime smo pozicionirali Hrvatsku među globalne igrače na području popularizacije znanosti.

Ostalih 19 osnivača su: Beijing Association for Science and Technology, Kina; City2Science, Njemačka; National Council of Science Museums, Indija; African Maths Initiative, Kenija; Mexican Society for the Public Communication of Science and Technology, Meksiko; University of Twente, Nizozemska; ScienceAlive, Novi Zeland; ST Giant Films, Novi Zeland; The Starmus Festival, Norveška; Copernicus Science centre, Poljska; Lower Silesian Science Festival, Poljska; CPNU Fenomen, Srbija; The Singapore Science centre, Singapur; National Science Museum, Tajland; STEM&Makers Fest/EXPO, Turska; massachusetts State Science & Engeneering Fair; SAD; North Carolina Science Festival, SAD; US China Scitech Education promotion Association, SAD.

U okviru Europskog tjedna regija i gradova početkom listopada 2018. u Bruxellesu delegacija Krapinsko-zagorske županije, grada Donja Stubica, Zadruga ZEZ i predstavnice Udruga Profesor Baltazar, na skupu pod nazivom Uloga i izazovi očuvanja kulturne baštine u EU sutra, predstavila je projekt Znanstveno edukativno zabavnog centra u dvorcu Stubički Golubovec, Donja Stubica.